

«Сучасний урок в початковій школі, як форма активного навчання»

Описати досвід роботи за даною темою я вирішила за допомогою методу «Шість капелюхів».

1. **Факти. Що я знаю з даної теми ? Яка інформація в мене є? Які питання я повинна собі задати?**

Безумство – діяти по-старому
і чекати нових результатів.

Альберт Ейнштейн

Про урок написано безліч книг, статей, дисертацій. Змінюються цілі та зміст освіти, з'являються нові засоби і технології навчання, але які б не здійснювалися реформи, урок залишається вічною і головною формою навчання. На ньому трималася традиційна і базується сучасна школа.

Урок - це основна дидактична форма навчання, що пройшла випробування протягом століть.

Вона поєднує індивідуальні та фронтальні форми навчально – пізнавальної діяльності з учнями однакового віку обох статей з приблизно однакоим інтелектуальним розвитком.

Сучасний урок суттєво відрізняється від своїх попередників. У його основі лежить такий підхід до навчання, який зорієнтований на розвиток особистості кожного учня. Урок, який ґрунтується на самостійній діяльності учнів, їх самоорганізації, колективній навчальній діяльності.

Яким же має бути сучасний урок? Які його ознаки, чим він повинен відрізнятись від уроків, які ще використовуються зараз у педагогічній практиці, але вже не задовольняють у повній мірі вимог.

Чи може сучасний урок бути радісним і цікавим для учнів? Чи може він розкрити творчий потенціал особистості, поставивши її в ситуацію морального вибору й підготувати до самостійного рішення? Досвід доводить, що може, однак лише за умови, якщо процес навчання перевести на інноваційну основу

шляхом перебудови педагогічної технології самого викладача і навчальної технології учня, змінивши сам підхід до здобуття знань.

Сучасним можна назвати той урок, що побудований на засадах розвиваючого навчання, а також сприяє розвитку в учнів розумових операцій: умінь аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, систематизації, класифікації, визначення причинно-наслідкових зв'язків та залежностей між різноманітними фактами, явищами, а також виробленню навичок логічного структурування.

Використання на уроках різних інноваційних технологій (як то ігрові, чи розвиток критичного мислення, чи інтерактивне навчання, чи проєктна технологія, чи проблемне навчання) забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань з предмета, дає відчуття потреби в самоосвіті, формує стійкий інтерес до матеріалу, що вивчається, сприяє розвитку творчої особистості.

Сучасний урок – це урок демократичний. Він проводиться не для учнів, а разом з ними. Це урок, на якому присутній демократичний стиль спілкування, де діти вчаться здобувати знання, а не отримувати готові, де жоден з них не боїться висловлювати свою думку і доводити її.

Вимоги до сучасного уроку.

- Дидактичні:
  - ☐ раціональне використання часу;
  - ☐ єдність словесних, наукових і практичних методів навчання;
  - ☐ використання активних методів навчання;
  - ☐ зв'язок з раніше вивченим матеріалом і досвідом, набутим учнем;
  - ☐ формування умінь учнів самостійно здобувати знання й застосовувати їх практично;
  - ☐ індивідуалізація, диференціація та інтенсифікація навчального процесу;
  - ☐ створення умов для успішного навчання учнів;
  - ☐ чітке формулювання освітніх завдань і складових елементів;
  - ☐ максимальна самостійність учнів у навчанні;
  - ☐ реалізація на уроках всіх дидактичних принципів;
  - ☐ організоване закінчення уроку;

☐ здійснення міжпредметних зв'язків.

● Психологічні:

☐ врахування психологічних особливостей кожного учня;

☐ нормальний психологічний стан і позитивний емоційний настрій викладача та учнів;

☐ вимогливість і доброзичливість викладача до учнів;

☐ педагогічна етика і психологічний такт.

● Загальнопедагогічні:

☐ пріоритет особистості учня;

☐ триєдина мета уроку (освітні, виховні і розвиваючі завдання уроку);

☐ урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів;

☐ орієнтація на процес навчання;

☐ емоційно-актуальний фон навчання;

☐ педагогічний такт;

☐ пізнавальна самостійність учнів;

● Виховні

☐ розвиток умінь творчого характеру;

☐ розвиток мови, мислення, пам'яті, сенсорної сфери, рухової сфери, розвиток пізнавального інтересу й допитливості;

☐ формування й розвиток загальнонавчальних умінь і навичок;

☐ вивчення й оцінювання рівня розвитку й психологічних особливостей учнів, проектування «зони найближчого розвитку».

● Гігієнічні:

☐ температурний режим;

☐ освітлення класного приміщення;

☐ провітрювання;

☐ відповідність навчальних меблів;

☐ чергування видів навчальної роботи;

☐ запобігання перевантаженню, стомлюваності учнів.

Сучасний урок, зорієнтований на реалізацію компетентнісного підходу в навчанні, має вирішувати ряд завдань.

Це зокрема:

- підвищення рівня мотивації учнів;
- використання суб'єктивного досвіду, набутого учнями;
- ефективне і творче застосування набутих знань та досвіду на практиці;
- формування в учнів навичок здобувати, осмислювати та використовувати інформацію з різних джерел;
- підвищення рівня самоосвітньої та творчої активності учнів;
- створення умов для інтенсифікації освітнього процесу;
- наявність контролю, самоконтролю та взаємоконтролю за процесом навчання;
- формування моральних цінностей особистості;
- розвиток соціальних та комунікативних здібностей учнів;
- створення ситуації успіху.

Вимоги до структури уроку

- ✓ Чітко визначені цілі та завдання уроку.
- ✓ Визначення типу уроку, органічний зв'язок всіх частин уроку.
- ✓ Зв'язок уроку з попереднім уроком і закладені перспективи на наступний урок.
- ✓ Вибір оптимальних, виходячи із цілей і завдань уроку, методів вивчення і закріплення нового матеріалу.
- ✓ Оптимальність домашнього завдання.

2. Позитив. Які є переваги? Чому це працює?

Активне навчання

Сучасний урок передбачає активне залучення учнів до навчального процесу, де вони є не просто пасивними слухачами, а активними учасниками.

Інноваційні підходи

Він спирається на інноваційні методи навчання, зокрема проектно-дослідницьку діяльність, групові роботи, ігрові методики.

Розвиток компетентностей

Метою сучасного уроку є розвиток ключових компетентностей учнів: комунікативних, критичного мислення, креативності, самостійності.

Характеристика активних методів навчання:

- Проектно-дослідницька діяльність

Учні самостійно визначають тему, ставлять завдання, шукають інформацію, обробляють її та презентують результати.

- Ігрові методики

Навчання відбувається в ігровій формі, роблячи процес цікавим та захопливим.

- Групові роботи

Діти спільно вирішують завдання, діляться досвідом, навчаються працювати в команді.

- Дискусії та дебати

Учні висловлюють свої думки, аргументують свою позицію, вчаться вести діалог.

Переваги використання активних методів на уроці:

- ✓ Залучення учнів

Активні методи навчання залучають учнів до активної участі в освітньому процесі, підвищуючи їх мотивацію.

- ✓ Розвиток навичок

Активні методи сприяють розвитку комунікативних навичок, критичного мислення, креативності, командної роботи.

✓ Глибоке розуміння

Учні глибоко засвоюють навчальний матеріал, застосовуючи знання на практиці та вирішуючи реальні завдання.

✓ Позитивний досвід

Учні отримують позитивний досвід навчання, що робить освітній процес більш захопливим та ефективним.

3. **Критика. Що може піти не так? Які недоліки ми бачимо? Чому цього «не можна» робити?**

Критерії новизни, ефективності і ознаки «сучасного уроку»

1. Суб'єкт-суб'єктні відносини вчителя і учня

- Це урок, на якому вчитель, лише спрямовуючи дітей, дає рекомендації протягом навчання.

- «Придумати», «вибудувати» і «зіграти» урок необхідно так, щоб діти навчилися спілкуватися і творити, захотіли стати досконалішими.

2. Метою навчання є не передача знань, а формування компетентностей.

Формується комунікабельна, відповідальна, творча особистість, здатна до саморозвитку, готова практично розв'язувати життєві та професійні проблеми, які перед нею постають

3. В центрі уроку - самопізнання і самореалізація учня.

Педагог ставить і вирішує разом з учнями надзавдання уроку, розглядаючи його як важливий відрізок їхнього життя; організовує проживання цінності знання своїми учнями, а в цілому - моделює ситуацію творчості, під час якої в головах дітей самі собою народжуються маленькі відкриття, яскраві образи й імпровізації.

4. Учитель повинен забезпечити активність дітей на уроці:

- ✓ використовуються різноманітні форми, методи і прийоми навчання, що підвищують ступінь активності учнів у навчальному процесі, перевага надається інтерактивній взаємодії;
- ✓ у центрі уроку - дитина.

5. Створення освітньої продукції на уроці

вірші,
схеми,
плани
моделі,
таблиці,
електронні презентації,
способи поведінки тощо

6. Учитель - не єдине джерело інформації

Учитель може і повинен залишатися одним із джерел інформації для дітей.

Учитель сам визначає, коли він є джерелом інформації на уроці, а коли художній текст, підручник, відеофрагмент, інтернет тощо.

4. Емоції. Які почуття у нас виникають з цього приводу?

Що підказує інтуїція?

Критерії ефективності сучасного уроку , що залежать від учня:

свідоме ставлення;
бажання вчитись;
активність;
зацікавленість;
вміння слухати;
здатність отримувати задоволення від навчання;
потреба у нових знаннях.

Критерії ефективності уроку ,що залежать від вчителя:

Майстерність;
знання вікових особливостей;

розуміння дітей;
любов до дітей;
творчість;
толерантність;
креативність;
уміння спілкуватися;
відчувати проблеми;
сучасні технології.

5. **Креатив. Які нові ідеї ми запропонуємо? Які є альтернативи? Що ще можна з цим зробити?**

Зараз ми з дітьми навчаємось у 4 класі. На жаль через обставини, які склались, ми провчилися у школі тільки півроку 1 класу. Потім нам довелося перейти на дистанційний режим навчання. І тепер крім того, щоб продумати, як провести цікаво, сучасно, активно урок, довелося ще робити це в онлайн режимі.

Я вважаю, що ми впорались з цією проблемою. Всі діти відвідують онлайн уроки. Спілкування на уроках доброзичливе, діти активно працюють. А вдається нам це завдяки використанню інноваційних методів та прийомів.

Для організації успішного навчання необхідно пам'ятати, що уроки мають захоплювати учнів, пробуджувати в них інтерес до самостійного мислення та дій. Тому дуже важливо на початку заняття створити позитивну психологічну атмосферу, яка сприятиме розвитку особистості. Дітей потрібно вразити, здивувати, зацікавити та інтригувати.

Перший урок ми починаємо з ранкової зустрічі. Ранкові зустрічі – це перший урок, коли діти можуть висловити свою власну думку, своє бачення чогось. За допомогою інтерактивного навчального застосунку wordwall ми використовуємо передбачення на день, на урок. Вправа «Візьми комплімент, передай комплімент». Обмін інформацією, діти можуть поділитися одне з одним цікавими подіями та фактами зі свого життя, мріями та враженнями. Щоденні

новини. Цікаві факти. Розкажи про... Моя улюблена (книжка, пора року ,мультфільм). Діти залюбки беруть участь у ранкових зустрічах.

На уроках ЯДС, математики, української мови , літературного читання ми використовуємо:

-презентації до уроку;

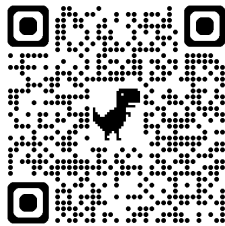

-створення проєктів ;

-тематичні дні(на всіх уроках виконуємо завдання тематичного дня);

-робота на padlet дошці(доступ до якої мають діти та можуть самостійно

додавати роботи);

-використання віртуальної інтерактивної дошки classroomscreen;

-тести на сайті «На урок» (в реальному часі, для домашнього завдання, тестування під час уроку);

-інтерактивні вправи на wordwal, learningapps;

-робочі аркуші liveworksheets;

-квести;

-ігрові завдання.

Наші уроки проходять жваво, динамічно, доброзичливо. Іноді діти самі обирають види робіт, які їм цікаво, і вчителю треба правильно спрямувати роботу для досягнення мети уроку. Часто даю дітям право вибору при виконанні домашніх завдань, виборі вправ на уроці.

Виховна робота

Організація виховної роботи спрямована на формування національно свідомої та соціально активної особистості з високою громадянською відповідальністю, громадянина України-носія цінностей та загальнолюдських надбань, з глибокими духовними, патріотичними почуттями, здатної до неперервного розвитку і самовдосконалення. Виховна робота, як складова освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти має здійснюватись з чинними правовими документами, зокрема: Конституції України; Закону України «Про фахову передвищу освіту»; Державної національної програми; Освіта» (Україна ХХІ століття»; Указу Президента України від 18.05.2019 № 286/2019 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020-2025 роки»; Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»; Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді; Методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх закладах; Програми «Нова українська школа у поступі до цінностей»; Перспективного плану закладу з метою організації виховної роботи в закладі щодо створення умов для максимального розвитку особистості учнів. Програми «Виховання смисложиттєвих цінностей дітей і підлітків на шляху до євроінтеграції». Пріоритетом стратегії виховання у 2024-2025 н.р. слід вважати національно- патріотичне та громадянське спрямування.

Виховання учнів у сучасній школі здійснюється в контексті громадянської і загальнолюдської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства і держави.

Основними завданнями виховної роботи закладів загальної середньої освіти є формування життєвих компетентностей здобувачів освіти.

Одним із дев'яти ключових компонентів формули НУШ є наскрізний процес виховання, який формує цінності. Виховний процес не буде ефективним, якщо він не поєднується з навчальною діяльністю та не вплетений органічно в освітній процес.

Виховний процес буде невід'ємною складовою всього освітнього процесу і орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Виховання, яке обмежується лише бесідами на морально-етичні теми в післяурочний час, ніколи не стане дієвим та ефективним. Якісний виховний процес ґрунтується, насамперед, на особистому прикладі вчителя та використанні виховної складової змісту навчальних предметів і курсів. Ефективність виховного процесу неможлива без атмосфери довіри, доброзичливості, взаємної підтримки.

Основну інформацію про рівень виховного процесу і його наскрізності ми можемо отримати шляхом спостереження за навчальними заняттями. Процес виховання може простежуватись як у самому процесі викладання, так і у змісті предмету або курсу.

Які основні аспекти виховання можна забезпечити під час проведення навчальних занять?

- повага гідності, прав і свобод людини;
- -повага до культурної багатоманітності;
- -визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права;
- -розвиток громадянської свідомості та відповідальності;
- -розвиток навичок критичного мислення;
- -розвиток навичок співпраці та командної роботи;
- формування здорового і екологічного способу життя;
- -статеве виховання та виховання гендерної рівності;
- -інші виховні аспекти.

Наскрізний процес виховання може бути реалізований у процесі практично усіх предметів і курсів навчального плану.

Від початку роботи в 1 класі за результатами анкетування батьків, та за запитом батьків у системі виховної роботи гімназії виділено такі пріоритетні напрямки .

Серед пріоритетних напрямів виховної роботи визначено такі:

1. Національно-патріотичне виховання – пріоритетний напрям у національній системі освіти:
2. Виховання здорового способу життя.
3. Подолання негативних явищ: булінг, домашнє насильство, кримінальні правопорушення.
4. Запобігання та профілактика кримінальних правопорушень.
6. Відзначення пам'ятних та ювілейних дат 2024/2025 н.р..

Результатом нашої роботи є створені проєкти, які збережені на дошці padlet,

(у розділах Виховна робота та Проєкти класу)

презентації Power Point,

якими ми обов'язково ділимось з батьками, бо ця робота створена і завдяки їхній допомозі також.

6. **Рефлексія. Чого досягли? Що потрібно робити далі?**

Отже, сучасний урок- це:

- це урок, на якому вчитель викладає матеріал зрозуміло і доступно;
- веселий, пізнавальний, цікавий, неважкий урок, на якому вчитель і учень вільно спілкуються.
- це урок, на якому не доводиться робити щораз одне й те саме, це різноманітний урок;
- це урок на якому вислуховують будь-яку твою думку, урок, де людина вчиться бути людиною;
- це урок, на якому почуваєш себе впевнено;
- це урок без стресів.

Список використаних джерел

Використано матеріал статті Анни-Марії Богосвятської та Ліліани Кудрик «Сучасний урок у Новій українській школі».

Стаття газети «Майбуття» липень-серпень 2024 «Орієнтири для класних керівників та педагогів -організаторів з питань організації виховної роботи в освітніх закладах у 2024-2025 навчальному році»

Капранова М. Н. Як підготувати сучасний урок. Педагогічна майстерня. № 12-2013. - С. 16-20.

Ознаки сучасного уроку. Його структура,

<https://naurok.com.ua/oznaki-suchas-nogo-uroku-yogo-struktura-5638.html>

Сучасні вимоги до уроку <https://osvita.ua/school/method/technol/694/>